

Hoogaars aanvulling

Ik las in de Spiegel der Zeilvaart 1986, nr 3 het uitstekende artikel van de heer Bernard van Gils, Liefde op het eerste gezicht. Het is maar goed dat er ook eens wat verschijnt over dit in het Noorden minder bekende schip. De ervaringen aan o.m. de Oranjesluizen onderstrepen nog eens hoe weinig men er boven de Moerdijk van weet. De auteur vertelt in zijn stuk heel wat bijzonderheden over de hedendaagse hoogaarsen. Zijn bewering dat Van Beylen „alles” over hoogaarsen weet, is niettemin fel overtrokken. Ik verneem bij hem heel wat dingetjes die ik *niet* wist. Niettemin weet ik toevallig nog wel iets over één van de door hem genoemde schepen, nl. over de YE 46.

Deze hoogaars hoort nu toe aan de heer Jürgen Prasse die in Garbsen (bij Hannover) woont. De heer Prasse kocht de YE 46 in Almere waar hij enkele jaren geleden naartoe werd gebracht om als model te dienen voor pleziervaartuigen die zouden gebouwd worden op de werf Soudy. Dit is dan ook gebeurd, zoals de heer Van Gils meedeelt, ik meen echter niet zevenmaal, maar zesmaal. „La Gaffe” werd niet op deze werf gebouwd, want dat was de YE 46. Vanuit Almere werd de hoogaars in de winter van 1985 op de motor naar Hannover gevaren. Op zekere dag kreeg ik van de heer Prasse het verzoek hem zo mogelijk te helpen bij het achterhalen van de herkomst van zijn schip. Hij dacht waarschijnlijk ook dat ik alles wist. In zijn brief deelde hij mee dat de YE 46 ooit in bezit was geweest van ene Jan de Rooy. Toevallig kende ik Jan de Rooy, oud-visser te Paal (gemeente Graauw) in Zeeuws-Vlaanderen. Enkele tijd voordien had ik een gesprek gehad met Jan de Rooy over zijn leven als visser. Hij had mij o.m. verteld

dat hij van zijn 12de tot zijn 70ste jaar op een hengst had gevaren, dat andere onbekende Zeeuwse vissersschip. Van een hoogaars had hij niets gezegd en dat trof mij dus. Ik trok dus andermaal naar De Paal en wat bleek? Jan de Rooy kende Jan de Rooy van Yerseke en die had een hoogaars gehad, de YE 46. Jan de Rooy van Yerseke was echter al lang overleden. Langs omwegen kwam ik dan terecht bij een oud-visser Glerum. Die wist de heer Prasse en mij te vertellen dat de YE 46 de eerste ijzeren hoogaars was die ooit gebouwd werd. Dit schip heette dan ook „den iersten ieren”. Prasse zocht echter nog verder en kwam weer in Yerseke terecht bij een nazaat van Jan de Rooy. Die heette . . . Jan de Rooy. Die trok zich het zoeken aan en kwam tenslotte voor de dag met een inschrijving van de YE 46 in het centrale visserijregister en daarin stond de YE 46 vermeld met Cornelis de Rooy als schipper-eigenaar, de overgrootvader van de (voorlopig) laatste Jan de Rooy. Verder bleek daaruit dat het schip op 15.11.1921 naar België was verkocht. De naam van de YE 46 was toen nog „Christina”. Dat klopte want van de laatste eigenaar van de YE 46, de heer Jan van de Ree te Vlissingen had de heer Prasse ook vernomen dat het schip in Belgische handen was geweest, én wel onder de naam „La Gaffe”. Tijdens de restauratie van de hoogaars, ontdekte de heer Prasse een oud ijkmerk, nl. BR 1219 B en dat is een Belgisch merk (Brussel 1219 België). Aan de hand van dit merk verkreeg hij van het Belgische Ministerie van Openbare Werken (Bruggen en Wegen) een kopie van de klopbrief en die dateerde uit 1909. De YE 46 moet dus toen al in België zijn geweest. Waarom die ijk werd aangebracht, is niet bekend. Hoogaarsen van Yerseke en andere kwamen regelmatig naar België met Zeeuwse mosselen en oesters en het is mogelijk dat ze dan geijkt werden voor de toldiensten. Die ijk betekent dus niet noodzakelijk dat het schip onder Belgische vlag voer. Het belangrijke van de klopbrief was dat daarin stond vermeld dat de YE 46 in 1896 gebouwd was te Alkmaar. Dit is derhalve in tegenspraak met de vermoedens dat het schip in 1886 zou zijn

gebouwd bij de Gebroeders Paans te Moerdijk voor ene meneer Kakebeke. Verder kwam nog aan het licht dat de YE 46 onder de naam „La Gaffe” in het bezit was van de Brusselse zakenman d'Ieteren. Dit werd na hem ook meegedeeld door Jan van de Ree. Deze bewering werd nagetrokken in de Koninklijke Yacht Club van België (RYCB) te Antwerpen. Daar werd ons meegedeeld dat de „La Gaffe” daar bekend was omdat de heer d'Ieteren o.m. een ligplaats had in de clubhaven van Wolphaartsdijk (Walcheren). De heer d'Ieteren was eveneens lid van de Brussels Royal Yacht Club (BRYC) en had ook een ligplaats in Terneuzen. Het schip was goed bekend omwille van een tragisch ongeval. Tijdens een storm op de Schelde was mevrouw d'Ieteren overboord gevallen en verdrinken. Het schip is later in andere handen overgegaan, waarschijnlijk aan de heer Jan van der Ree van Vlissingen. De heer Jürgen Prasse restaureert nu volop zijn schip. Het krijgt vermoedelijk een ligplaats in de museumhaven van het Deutsches Schiffahrtsmuseum te Bremerhaven. Met oprechte dank voor plaatsing en met vriendelijke groeten.

J. van Beylen